

Kohtuasi C-653/19 PPU**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

4. september 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. september 2019

Prokuratuur:

Spetsializirana prokuratura

Süüdistatav:

DK

KOHTUMÄÄRUS

Kuupäev: 4. september 2019
Spetsializiran nakazatelen sad
(kriminaalasjade erikohus, Bulgaaria)
kinnisel istungil järgmises koosseisus:

Linn: Sofia
2. koda

[...]
[...]

[...]

olles vaadanud läbi üldist laadi kriminaalasja nr 3298/2017, määrab järgmist.

- 1 Selles kriminaalasjas on tehtud DK vahi all pidamise õiguspärasuse kohta mitu kohtulahendit, milles jäeti tema vabastamisaotlus rahuldamata, põhjendades seda Bulgaaria kriminaalmenetluse seadustiku (Nakazatelen protsesualen kodeks, edaspidi „NPK“) artikli 270 lõike 1 teise lause kohaselt uute asjaolude puudumisega.
- 2 Tuleb arvesse võtta hiljutist Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust kohtuasjas Magnitskiy jt vs. Venemaa (27. augusti 2019. aasta kohtuotsus 32631/09, 53799/12); selle kohtuotsuse punktis 222 leiti, et kui liikmesriigi õiguse kohaselt tuleb süüdistatav uute asjaolude puudumisel edasi vahi alla jätta, pöörab see

vabastamise kasuks kõneleva presumptsiooni ümber ning selle tagajärjel nihkub tõendamiskoormis kaitsele.

- 3 Bulgaaria õiguslik raamistik on väga sarnane eelviidatud kohtuasjas käsitletud Venemaa õigusnormidega ning sealsamas kõnealuse kohtuotsuse punktis 222 viidatakse ühele Bulgaaria kohtuotsusele kui näitele ühe riigi praktikast, mida selles suhtes kritiseeritakse; kuigi see [Bulgaaria] kohtuasi puudutas õigusnorme, mis on vahepeal kehtetuks tunnistatud, on Bulgaaria kohtupraktika jäänud muutmata.
- 4 Seega on tõenäoline, et Bulgaaria õigus on lisaks vastuolule Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÕK) artikli 5 lõikega 3 vastuolus ka direktiivi 2016/343 artikliga 6 ja põhjendusega 22, kuna need Bulgaaria õigusnormid nihutavad tõendamiskoormise süüdistajalt kaitsvale poolele, kellele tuleb tõendada vahistatuse õigusvastasust, ning kehtestavad seega vahi alla jätmise õiguspärasuse presumptsiooni, mille ümberlükkamine on kaitse ülesanne.
- 5 Käesolevas kohtuasjas on süüdistatav rohkem kui kolmeks aastaks vahi alla jäetud just nimelt tulenevalt asjaolust, et kaitse ei ole suutnud kohut veenda, et [lk 2] teda pole vaja edasi vahi alla jätta. Teisisõnu on süüdistatav vahi alla jäetud sellepärast, et kaitse ei ole tõendanud vabastamise aluste olemasolu, mitte sellepärast, et süüdistaja oleks suutnud tõendada, et see vahi all pidamine ongi ainus võimalik tõkend.
- 6 Vabastamine on vähimagi kahtluseta tõenäolisem, kui kohus lähtub vastupidisest, nimelt kui ta seab vahi alla jätmiseks eranditu tingimuse, et süüdistaja suudaks veenvalt tõendada, et materiaalsoigus- ja menetlusnormidest tulenevad vahistamisalused on endiselt olemas ning et ükski leebem tõkend ei sobi.
- 7 Selliseks lähenemiseks peab kohus jätma kohaldamata NPK artikli 270 lõike 1 teise lause ning selle eeldus on kindlakstegemine, et see säte on liidu õigusega vastuolus; seda saab siduvalt tuvastada aga ainult Euroopa Liidu Kohus.
- 8 Seega tuleb esitada eelotsusetaotlus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

MÄÄRAB kohus

ESITADA Euroopa Liidu Kohtule järgmine eelotsusetaotlus.

Kohtuasja faktilised asjaolud

- 9 DK-d on süüdistatud sellistes kuritegudes nagu kuulumine kuritegelikku ühendusse ja mõrv, millest esimest käsitleb Bulgaaria karistusseadustiku (nakazatelen kodeks) artikkel 321 ja teist artikkel 116. Kummagi eest on ette nähtud eri pikkusega vanglakaristusi, sealhulgas eluaegne vangistus mõrva või

mõrvakatse eest. Süüdistatud on veel üheksat inimest, keda käesolev eelotsusetaotlus ei puuduta.

- 10 Kriminaalmenetlust alustati restoranitulistamise järel, kus üks inimene sai surma ja teine raskelt haavata. Prokuratuur väidab, et DK on hukkunu surma eest vastutav. Kaitse väidab, et [lk 3] need teod pandi toime hädakaitse seisundis, mille tingis ohvrite ja kolmandate isikute toime pandud rünnak. On kindlaks tehtud, et DK jäi sündmuskohale ja andis end politseile üles.
- 11 DK vahistati 11. juunil 2016. Kooskõlas Bulgaaria õigusnormidega ei ole tema vahi all pidamise lõppkuupäeva kindlaks määratud.
- 12 Kriminaalasi saadeti kohtusse 9. novembril 2017. Kooskõlas Bulgaaria õigusnormidega ei kontrollitud kohtulikult ei süüdistuse tõendeid ega põhjendatust.
- 13 Kohtumenetluse etapi jooksul esitati esimene vabastamistaotlus 5. veebruaril 2018; see jäi rahuldamata. Niiviisi on [ajutine] vahistatus muutunud püsivaks. Kooskõlas Bulgaaria õigusega ei ole selle vahistatuse tähtaega eelnevalt piiratud, samuti pole ette nähtud selle perioodilist omaalgatuslikku kontrolli. See kestab, kuni vahi all pidamine kaitse taotluse peale lõpetatakse.
- 14 Hiljem on kaitsev pool esitanud veel kuus vabastamistaotlust. Kõik need on jäänud rahuldamata; osa neist rahuldati esimeses kohtuastmes, kuid süüdistatavale soodne kohtulahend tühistati teises astmes. Kohus (nii esimese kui ka teise astme kohus) on vabastamistaotlusi läbi vaadates arvestanud Bulgaaria õiguses kehtiva nõudega, et oleks ilmnunud uusi asjaolusid, mis seaks vahistatuse õiguspärasuse kahtluse alla. Kaitse nõue, et vahi all pidamine asendataks [muu tõkendiga], jäeti rahuldamata, kuna kaitse argumente vabastamise kasuks ei peetud piisavalt veenvaks.
- 15 Prokuratuur ei ole esitanud ainsatki vahi all pidamise tähtaja pikendamise taotlust, kuna Bulgaaria õiguse kohaselt ei ole vahi all pidamise tähtaeg piiratud ning prokuratuuril pole mingit kohustust selle pikendamist nõuda. Kui süüdistatav on vahistatud, jääb ta vahi alla seni, kuni kaitse suudab tõendada, et „asjaolud on muutunud“, mis muudaks vahi alla jätmise õigusvastaseks. Põhikohtuasjas lükkas prokuratuur kaitse argumentid, mille kohaselt „asjaolud on muutunud“, edukalt ümber. [lk 4]
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule on DK esitanud uue vabastamistaotluse. Taas kord seisnevad prokuratuuri argumentid lihtsalt märkimises, et uusi asjaolusid ei ole.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui ta lahendab kohtuasja nii, nagu Bulgaaria õigusnormid seda nõuavad, saab ta teha korralduse süüdistatava vabastamiseks ainult siis, kui kaitse on suutnud veenvalt tõendada, et „asjaolud on muutunud“. Samal ajal kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus selles, et selline lähenemine saaks olla kooskõlas direktiivi 2016/343 artikliga 6 ja

põhjendusega 22, kuna nii loob see lähenemine vahistatuse õiguspärasuse presumptsiooni, mille ümberlükkamine on kaitse ülesanne.

17 DK on praeguse ni vahi all.

18 Liidu õigus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikult arutelul (ELT 2016, L 65, lk 1), artikkel 6 ja põhjendus 22.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT 2016, C 202, lk 389–405 – edaspidi „harta“), artiklid 6 ja 47.

19 Euroopa Nõukogu õigus

Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 5 lõige 3 ning Euroopa Inimõiguste Kohtu järgmised kohtuotsused: *Magnitskiy jt vs. Venemaa* (kohtuasjad nr 32631/09 ja 53799/12), punktid 212–223; *Pastukhov ja Yelagin vs. Venemaa* (kohtuasi nr 55299/07), punktid 38–51; *Ilijkov vs. Bulgaaria* (kohtuasi nr 33977/96), punktid 76–87; *Rokhlina vs. Venemaa* (kohtuasi nr 54071/00), punktid 63–70; *Zherebin vs. Venemaa* (kohtuasi nr 51445/09), punktid 56–63; *Buzadji vs. Moldova Vabariik* (kohtuasi nr 23755/07), punktid 59 ja 84–102.

Liikmesriikide ministrite komitee soovitus Rec(2006)13 eelvangistuse kasutamise, selle kohaldamise tingimuste ja kuritarvitamise vältimiseks võetavate kaitsemeetmete kohta, punkt 3, punkti 8 alapunkt 2, punktid 11, 23 ja 24. **[lk 5]**

Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee 1. oktoobri 2015. aasta resolutsioon 2077 (2015) „Eelvangistuse kuritarvitamine Euroopa inimõiguste konventsiooni osalisriikides“, punktid 12.1 ja 12.3.

Bulgaaria õigus

Kriminaalmenetluse seadustik (Nakazatelen protsesualen kodeks, lühidalt „NPK“).

20 [Märkus: originaalis ei ole punkti 20]

21 Tõkendina vahi all pidamise kestus

Kui kohus teeb vahistamismääruse, ei täpsustata selles kohtumääruses vahi all pidamise konkreetset tähtaega. Vahistatus kestab kuni vahi all pidamise lõpetamiseni, mida tehakse kaitse taotlusel. Kohustus vahi all pidamine omal algatusel uuesti läbi vaadata tekib alles siis, kui kohtuasi lõplikult sisuliselt lahendatakse (NPK artikkel 309).

22 Tõkendina kohaldatav vahistamine kohtueelses menetluses¹

Kui süüdistatav on kohtumääruse alusel püsivalt vahistatud, võib teda vahi all pidada teatava maksimumtähtaja jooksul, mille pikkus oleneb süükspandava õigusrikkumise raskusest (NPK artikli 63 lõige 4). Kaitsja võib kogu selle kestuse jooksul taotleda vahi all pidamise lõpetamist (NPK artikkel 65). Kohus peab vaatama uuesti läbi kõik vahistatuse õiguspärasusega seotud asjaolud (NPK artikli 65 lõige 4), ilma et selles küsimuses varem tehtud lahend oleks talle siduv (tõlgendusmääruse nr 1/02 punkt 4). Täpsemalt ei ole olemas mingit vahistatuse õiguspärasuse presumptsiooni, mille kohaselt oleks vahistatus lõpliku kohtulahendi tulemus ning kontrollimine peaks puudutama uute asjaolude olemasolu või puudumist. Vastupidi: Varhoven kasatsioonien sad (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) tõlgendab (tõlgendusmääruse nr 1/02 punktis 4) õigusnormi nii, et kohtul tuleb tuvastada asjaolud, mille alusel võib vahi all pidamist jätkata.

Kahtluse korral, et kaitsev pool kuritarvitab õigust taotleda vahi all pidamise läbivaatamist, võib kohus keelata uute läbivaatamistaotluste esitamise kuni kaheks kuuks; süüdistatava tervise halvenemise korral seda keeldu ei kohaldata (NPK artikli 65 lõige 6). [lk 6]

23 Tõkendina kohaldatav vahistamine kohtumenetluse etapis

Kohus kontrollib vahistatuse õiguspärasust põhjalikult ja sõltumatult ainult [kohtumenetluse] alustamise aktiga. Pärast seda muutub vahistatus olemuselt püsivaks kuni kohtumenetluse lõpuni. Täpsemalt võib seda tõkendit muuta ainult siis, kui „asjaolud on muutunud“ (NPK artikli 270 lõike 1 teine lause). Teisisõnu on vaja, et oleks ilmnenu uued faktilised asjaolud, mis muudaksid edasise vahi alla jätmise õigusvastaseks.

NPK artikli 270 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„Artikkel 270

(1) Tõkendi muutmise küsimuse võib tõstatada kohtumenetluse vältel igal ajal. Uue tõkendi puudutava taotluse võib samale kohtule esitada siis, kui asjaolud on muutunud.

(2) Kohus lahendab selle küsimuse avalikul kohtuistungil määrusega.“

Kohtumenetluse etapis ei ole vahi all pidamine ajaliselt kuidagi piiratud ning kestab, kuni vahi all pidamine lõpetatakse. Lõpetamistaotluse esitab kaitsev pool, kes on kohustatud tõendama, et faktiliste asjaolude muutumise tõttu on vaja vahi all pidamine lõpetada ning kohaldada leebemat tõkendit.

¹ Põhikohtuasi on jõudnud juba kohtumenetluse staadiumi; kohtueelset menetlust on siin nii põhjalikult kirjeldatud selleks, et Bulgaaria õigusest täielikumalt ülevaadet anda.

See suunab kohtu tähelepanu kontrollimisel mujale, täpsemalt sellele, kas asjaolude muutumine on piisavalt oluline; kui see nii ei ole, otsustatakse süüdistatav edasi vahi alla jätta.

24 **Eelotsuse küsimus**

Kas liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt on kriminaalasja kohtuliku arutamise staadiumis selleks, et saaks rahuldada kaitse taotlust süüdistatava vahi all pidamise lõpetamiseks, nõutav tingimus see, et faktilised asjaolud oleks muutunud, on kooskõlas direktiivi 2016/343 artikli 6 ja põhjendusega 22 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 6 ja 47?

25 **Küsimuse vastuvõetavus**

Direktiivi 2016/343 artikkel 6 ja põhjendus 22 puudutavad süüdistatava süü tõendamist: täpsemalt reguleerivad nad tõendite esitamist ainult niipalju, kui puutub kohtuasja sisulisse lahendamisse, millega vastatakse küsimusele, kas süüdistatav on süüdi või süütu. Käesolevas kohtuasjas asjassepuutuv Bulgaaria õigusnorm (NPK artikli 270 lõike 1 teine lause) on aga seotud vastusega [lk 7] menetlusküsimusele: kas süüdistatav tuleb edasi vahi alla jätta. Seetõttu pole selge, kas direktiivi 2016/343 sätteid tuleks siin kohaldada.

Selgitused küsimuse kohta

26 Liikmesriigi seadus, mille kohaselt on vahistamismäärus püsiva iseloomuga, vastab õiguskindluse põhimõttele. Täpsemalt, kui süüdistatava vahistamise küsimus on lahendatud kõigepealt esimeses, seejärel teises kohtuastmes lõpliku kohtulahendiga, siis saab seda lõplikku lahendit reeglina läbi vaadata ainult siis, kui on ilmnenud uusi asjaolusid. See on lihtsuse, selguse ja tõhususe pant. Nii välditakse vajadust vahistatust uuesti põhjendada ja lisaks ennetatakse sellega eri kohtuastmete konflikti ohtu, mis võiks tekkida juhul, kui esimese astme kohus peaks otsustama süüdistatava vabastamise kasuks põhjenduste alusel, mille teise astme kohus on varasemas lahendis juba tagasi lükanud.

27 Samas kuulub õiguskindluse põhimõte olemuslikult kohtuasja sisulise lahendamise juurde. Kui seda kohaldada sellise menetlustoimingu suhtes nagu vahi all pidamine, on tulemuseks selle vahistatuse õiguspärasuse presumptsiooni kehtestamine ning seega seatakse vahi all pidamise lõpetamise aluste tõendamise koormis kaitsvale poolele. See on aga otseses vastuolus sellega, kuidas Euroopa Inimõiguste Kohus tõlgendas EIÕK artikli 5 lõiget 3: selle kohtu hinnangul tuleb vahistatuse õiguspärasuse hindamisel alati lähtuda süüdistatava vabastamise kasuks kõnelevast presumptsioonist ning vahi all pidamine peaks olema erand, mis on ette nähtud rangelt piiratud arvul juhtudel (kohtuotsus Magnitskiy, punkt 214, ja kohtuotsus Buzadji, punkt 89). [Euroopa Inimõiguste] Kohus on samuti leidnud, et riigi õigusnormid, mis lubavad vahi all pidamise lõpetada ainult uute asjaolude ilmnemisel, viivad vastupidise presumptsiooni kehtimiseni, nimelt et süüdistatav tuleb edasi vahi alla jätta, kui pole esitatud vabastamise aluseid (kohtuotsus Magnitskiy, punkt 214, kohtuotsus Pastukhov ja Yelagin, punkt 49,

kohtuotsus Ilijkov, punktid 85 ja 87, ning kohtuotsus Rokhlina kohtuasjas nr 54071/00, punkt 67, ja kohtuotsus Zherebin, punkt 60).²

- 28 Oht, et vabastamise kasuks kõnelev presumptsioon satub kahtluse alla ning kehtima hakkab vahistatuse õiguspärasuse presumptsioon, on äärmiselt suur, kui võtta arvesse liikmesriigi õiguse eripära: kus vahi all pidamise tähtajal ei ole ülempiiri ning pole ette nähtud, et vahi all pidamist tuleks omal algatusel perioodiliselt uuesti läbi vaadata. See muudab vahi all pidamise mõneti püsivaks. Järelikult käsitatakse kõiki kaitsva poole vabastamistaotlusi [lk 8] kui õiguspäraseks loetud vahistatuse vaidlustamist ja kui selle vahistatuse õigusvastaseks tunnistamise nõuet.
- 29 Niisiis tundub, et kui kaitse taotleb vahi all pidamise lõpetamist, peab kohus hindama, kas süüdistatava vabastamise kasuks on veenvaid tõendeid, mitte seda, kas on veenvaid tõendeid tema vahi alla jätmise kasuks.
- 30 Kohus, kellel tuleb läbi vaadata kaitse taotlus vahi all pidamise lõpetamiseks, läheneb seega hindamisele erilisel viisil: nimelt kontrollib ta, kas sama küsimuse viimatisest lahendamisest saadik on ilmnenud uusi asjaolusid, mis on iseenesest piisavad järeldamiseks, et vahistatus on muutunud õigusvastaseks.
- 31 Õiguspärasuse kontroll ei puuduta küsimust, kas kõik vahi all pidamise tingimused on endiselt täidetud, vaid seda, kas nende vastu on esitatud piisavaid vastuväiteid. Nii on praktikas kujunenud suhtumine, et kaitsval poolel tuleb esitada veenvaid tõendeid vahi all pidamise lõpetamise kasuks.

Liidu õiguse kohaldatavus

- 32 Direktiivi artikli 6 lõige 1 kohustab liikmesriike korraldama oma kriminaalsüsteemi nii, et tõendamiskoormis langeks süüdistajale; lõike 2 kohaselt tõlgendatakse mis tahes kahtlust kaitse kasuks. Põhjendus 22 keelab tõendamiskoormist ümber pöörata, ilma et see piiraks faktiliste või õiguslike eelduste kasutamist; neid eeldusi peab siiski olema võimalik ümber lükata ja nad peavad jääma „mõistlikkuse piiridesse“, võttes arvesse „asjaolude kaalukust“, „kaitseõigust“ ning seda, et kasutatavad vahendid oleksid „mõistlikult proportsionaalsed soovitava õiguspärase eesmärgi suhtes“.
- 33 Bulgaaria õigusnorm, mis on sätestatud NPK artikli 270 lõike 1 teises lauses, kehtestab süüdistuse kasuks ja kaitse kahjuks kõneleva presumptsiooni: nimelt loetakse vahi all pidamist praegu õiguspäraseks, kui selle õiguspärasus on varem lõpliku lahendiga tuvastatud. Nii muutub vahistatus püsivaks ning selle õiguspärasuse vaidlustamiseks tuleb initsiatiivi üles näidata kaitsval poolel, esitades selleks veenvaid argumente.

² Nende Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste numbrid on antud punktis 19.

- 34 Järelikult on see Bulgaaria õigusakt direktiivi 2016/343 artikli 6 ja põhjenduse 22 kohaldamisalas, kuna see õigusakt loob teatava õigusliku eelduse, mis [lk 9] on põhimõtteliselt lubatud, kui see vastab teatud nõuetele. Pole mingit kahtlust, et see eeldus vastab ümberlükatavuse tingimusele. Tuleb kindlaks teha, kas see on jäänud „mõistlikkuse piiridesse“, kas selle juures võetakse arvesse „asjaolude kaalukust“, kas see austab „kaitseõigust“ ning kas see on „mõistlikult proportsionaalne soovitava õiguspärase eesmärgi suhtes“. Selle hindamine kuulub Euroopa Kohtu ainupädevusse.
- 35 Harta artiklis 6 on sätestatud õigus isikuvabadusele ja turvalisusele. Tõkendina kohaldatav vahistamine toob juba olemuslikult kaasa vabaduse võtmise. Seetõttu peavad vahi all pidamise lõpetamist võimaldavad tingimused olema kooskõlas harta artikli 6 ulatuse lubatud piirangutega, mis omakorda peavad vastama harta artikli 52 lõikes 1 ette nähtud nõuetele. Tuleb märkida, et harta artiklis 6 sätestatu vastab EIÕK artiklile 5 (ELL artikkel 6 ja harta artikli 52 lõige 3) ning et Euroopa Inimõiguste Kohtu antud EIÕK tõlgendus on vahetult kohaldatav; harta tõlgendamine ei tohi kaasa tuua EIÕK-ga tagatud kaitse taseme langemist (harta artikkel 53).
- 36 Harta artiklis 47 sätestatu tagab õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Bulgaaria õigusnorm, mis on sätestatud NPK artikli 270 lõike 1 teises lauses, piirab olemuslikult kaitseõigust, kuna süüdistatavat pidurdab tema vahistatuse õiguspärasuse presumpatsioon. Selle asemel, et süüdistaja peaks esitama tõendeid vahi all pidamise aluste kohta, on kaitse sunnitud tõendama vahi all pidamise lõpetamise aluste olemasolu. Seetõttu on muutunud oluliseks küsimus, kas see kaitsetaseme langus muudab Bulgaaria õigusega antud õiguskaitsevahendi ebatõhusaks.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu isiklik arvamus

- 37 Kuni 2000. aastani oli Bulgaaria õiguses teatud õigusrikkumiste korral ette nähtud kohustuslik vahistamine ning selle süsteemi erandeid tõlgendati kitsalt; süüdistataval tuli nende erandlike asjaolude olemasolu tõendada ning ta vabastati alles siis, kui ta oli vahistatuse kasuks kõneleva presumptsiooni edukalt ümber lükanud. Nii loodi riigisisene õiguslik mudel, mille raames on siis, kui süüdistatav on juba vahistatud, tema vahi all pidamine õiguspärane ja tal tuleb selle õiguspärasusele veenvaid vastuväiteid esitada, kusjuures ta saab tugineda ainult asjaolude muutumisele. [lk 10]
- 38 Pärast mitut Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust (Ilijkov vs. Bulgaaria kohtuasjas nr 33977/96; Nikolova kohtuasjas nr 31195/96; Assenov jt, kohtuasjas nr 24760/94; Nankov kohtuasjas nr 28882/95; jt) tehti reform, millega kaotati kohustuslik vahistamine ning kehtestati vahistatuse kohtuliku vaidlustamise kord. Reform puudutas peamiselt kohtueelset menetlust ehk etappi, milles Euroopa Inimõiguste Kohus oli tuvastanud kõige rohkem süüdistatava kaitseõiguste rikkumisi. Nii loodi vahistatuse õiguspärasuse kontrollimise kontekstis süüdistatava kaitse kõrge tase: kohus, kellele selline taotlus on esitatud, vaatas

selle küsimuse omal algatusel uuesti põhjalikult läbi, võtmata vahistamismäärust arvesse.

- 39 See reform osutus nõrgemaks kohtumenetluse osas, kus jäi püsima madalam kaitsetase: nimelt kui süüdistatav oli juba vahistatud, jäi tema vabastamine sõltuvaks sellest, kas esineb uusi asjaolusid, mida enne arvesse ei võetud ja mille kohta kaitse pidi esitama tõendeid.
- 40 See selgitab NPK artikli 270 lõike 1 teise lause sõnastust ning seda, kuidas Bulgaaria kohus on seda sätet kohaldanud, sealhulgas ka põhikohtuasjas.
- 41 Direktiiv 2016/343 toob Bulgaaria kriminaalmenetluse õiguse arengus kaasa uusi jõupingutusi ning see, kuidas Euroopa Kohus otsustab, määrab ära selle, kas need päädivad selle liikmesriigi õiguse ja õigusteooria muutmisega.

[...] [menetlust puudutavad märkused ja allkirjad]

TÖÖDOKUMENT